

‘ಧರ್ಮಾಚರಣೆ’ ಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕೆ : ಖಂಡ ೪

ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವ

ಮತ್ತು ವ್ಯತಿಗಳ ಹಿಂದಿನ ಶಾಸ್ತ್ರ

(Spiritual science underlying Religious festivals and
Vowed religious observances) ಕನ್ನಡ (Kannada)

ಸಂಕಲನಕಾರರು

ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶಕರು
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಡಾ. ಜಯಂತ ಬಾಳಾಚೆ ಆರ್ವಲ್
ಪ್ರೋ. ಸಂದೀಪ್ ಗಜಾನನ್ ಆಳ್ತಿ

ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಥೆ

ಅ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆನುಸಾರ ಸನಾತನದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅ

ಮರಾಠಿ ೩೪೫, ಅಂಗ್ಲ ೨೦೮, ಕನ್ನಡ ೧೯೮, ಹಿಂದಿ ೧೯೫, ಗುಜರಾತಿ ೬೮,
ತೆಲುಗು ೪೫, ತಮಿಳು ೪೫, ಬಂಗಾಲಿ ೨೮, ಮಲಯಾಳಂ ೨೫, ಒರಿಯಾ ೨೨,
ಪಂಜಾਬಿ ೧೨, ನೇಪಾಳಿ ೨ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಾಮಿ ೨

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦೨೨ ರವರೆಗೆ ೧೨ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ೨೬೪ ಗ್ರಂಥಗಳ F೩,೬೨,೦೦೦ ಪ್ರತಿ !

प्रकाशकरु : श्री सिद्धेश्वर धर्मजग्रुति संस्था
 Shree Siddheshwar Dharmajagruti Sanstha
 म.स.०. २३१-२९९, इ०दिरानगर, कुक्कुटकोटी,
 उत्तर कृष्णनगर, मौके : +९१ ९३४२४ ३५६१७
 ज्ञातर मौके (गोवा) : +९१ (०८३२) २३१२६६४
 ई-ए०डॅम्यूनिकॅटरी : granth@sanatan.org

मुलाख्यात प्रकाशन : सौ. ज्ञानवी शिंदे मुत्तु सौ. आरति पूराणीक

‘हंभू, धामिक उत्सव मुत्तु प्रत्यगलू’ के मूल विंदद (मौदल आवृत्ति : 26.3.2001) ५ आवृत्तिगळु प्रकाशित्गेलोदिवे. के मूल विंददन्न स्पैसॅबर २०१८ रात्री ‘हंभूगळन्न आजरिसुव योग्य पद्धति मुत्तु शास्त्र’ मुत्तु ‘धामिक उत्सव मुत्तु प्रत्यगलू हिंदिन शास्त्र’ एंब २ विंदगळलू विभजिसलागिदे.

First Edition : Ananta Chaturdashi, Kaliyug Varsh 5120
 (23th September 2018)

First Edition : Shri Ganesh Jayanti, Kaliyug Varsh 5125
Fifth Reprint : (13th February 2024)

Translated from the original Marathi text ‘Dharmik Utsav Ani Vrate Yamagil Shastra’

प्रस्तुत ग्रन्थवृ हिंदि मुत्तु आंग्ने भाषेगळलू लघूविदे.

अनुवादकरु : श्रीमति अश्विनी प्रभु, डा. प्रकाश फाळे,
 श्री. गणेश राजाराम कामते

मुद्रणस्थळ : आमोदा ग्राहीकॉ, बींगळोरु – ५६० ०१०.

देणीगे वर्षाल्य : ₹ ८०/-

ISBN : 978-93-87641-30-3

(३३) ग्रन्थ क्र. : 229

© प्रकाशकरु All rights are reserved. No part of this publication maybe reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission of the original publisher. Violators will be liable for criminal / civil action.

ಗ್ರಂಥದ ಸಂಕಲನಕಾರರ ಪರಿಚಯ

**ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಬುಹ್ತು ಡಾ. ಜಯಂತ ಆತವಲೀಯವರ
ಅಧ್ಯಾತ್ಮೀಯ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ !**

೧. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ‘ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಥೆ’ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ
೨. ಶೀಪ್ತೇ ಈಶ್ವರಪ್ರಾಣಿಗಾಗಿ ‘ಗುರುಕೃಪಾಯೋಗ’ ಎಂಬ ಸಾಧನಾರ್ಥಾಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಿತಿ : ಇದಕ್ಕನುಸಾರ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ೧೦.೯.೨೦೨೫ ರವರೆಗೆ ೧೨೬ ಸಾಧಕರು ಸಂತರಾಗಿದ್ದು, ೧.೦೪೯ ಸಾಧಕರು ಸಂತತ್ವದೇಂದೆಗೆ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
೩. ಆಚಾರಧರ್ಮ ಪಾಲನೆ, ದೇವತೆಗಳು, ಸಾಧನೆ, ಆದರ್ಶ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಮಾರ್ಗ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಪುಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿ
೪. ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆ ‘ಸನಾತನ ಪ್ರಭಾತ’ದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ-ಸಂಪಾದಕರು
೫. ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ (ಈಶ್ವರೀ ರಾಜ್ಯದ) ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ಘಾಟನ (೧೯೯೮)
೬. ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಸಂತರು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳು ಮುಂತಾದವರ ಸಂಪರ್ಕನೆ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ !

(ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯಕ್ಕಾಗಿ ಭೇಣಿ ನೀಡಿ 'www.Sanatan.org/Kannada')

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಬುಹ್ತು ಡಾ. ಆತವಲೀಯವರು ಸಾಧಕರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಭರವಸೆ !

ಸ್ಥೂಲದೇಹಕ್ಕಿರು ಸ್ಥಳಕಾಲಗಳ ಪರಿಮಿತಿ ।

ಹೇಗಿರಲಿ ಸದಾ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ॥

ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಿಹುದು ನನ್ನ ನಿತ್ಯರೂಪ ।

ಆ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ॥

Jayant Balaji Munde

17.5.1996

ಪ್ರಾ. ಸಂದೀಪ ಗಜಾನನ ಆಳತಿ

ಸನಾತನದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಂತಿಮ ಸಂಕಲನಕಾರರು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಾರಸಾಹಿತ್ಯ (ಉದಾ. ಸನಾತನ ಪಂಚಾಂಗ, ಕರಪತ್ರ) ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆ 'ಸನಾತನ ಪ್ರಭಾತ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಂಥದ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

(ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಡಲಾಗಿದೆ)

ಅಧ್ಯಾಯ ೧ : ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವ	೯
೧. ವ್ಯಾಪ್ತಿ	೯
೨. ಉದ್ದೇಶ	೯
೩. ಇತಿಹಾಸ	೧೦
೪. ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು	೧೧
೪. ಅ. ಶ್ರೀರಾಮ ನವಮಿ	೧೧
೪. ಆ. ಹನುಮಂತ ಜಯಂತಿ	೧೨
೪. ಇ. ವಟಪೂರ್ಣಿಮೆ	೧೩
೪. ಈ. ಕಾರಹಣ್ಣಿಮೆ	೧೫
೪. ಉ. ಮಂಗಳಗೌರಿ	೧೬
೪. ಎ. ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ	೧೬
೪. ಏ. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ (ಶ್ರೀ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ)	೧೦
೪. ಐ. ನವರಾತ್ರಿ	೧೦
೪. ಒ. ದುರ್ಗಾಪೂರ್ಣಿಮೆ	೧೦
೪. ಓ. ದಸರಾ (ವಿಜಯದಶಮಿ)	೧೧
೪. ಔ. ಕೋಜಾಗರಿ ಹುಟ್ಟಿಮೆ (ಶರದ ಪೂರ್ಣಿಮೆ)	೧೧
೪. ಅಂ. ಲಾಕ್ಷ್ಮಿಪೂಜೆ (ದೀಪಾವಳಿ)	೧೧
೪. ಕ. ಶಾಕಂಭರಿ ಪೂರ್ಣಿಮೆ	೧೧

ಉ. ವಸಂತ ಪಂಚಮಿ	ಉ. ಗ. ಹೋಳಿ	೨೫
ಉ. ಘ. ಧೂಳಿವಂದನ		೨೮
ಉ. ಜ. ರಂಗಪಂಚಮಿ		೨೯
ಅಧ್ಯಾಯ ಏ : ಪ್ರತಿಗಳು		೩೦
೧. ಉತ್ಸತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ		೩೦
೨. ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಿಷ್ಟಿ		೩೦
೩. ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ		೩೧
೪. ಗ್ರಂಥಗಳು	೫. ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಲಾಭಗಳು	೩೨
೬. ವಿಧಗಳು		೩೩
೭. ಪ್ರತಿಕರ್ತನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು (ಪ್ರತಿಪರಿಭಾಷೆ)		೩೨
೮. ಪ್ರತಾಧಿಕಾರಿ		೪೨
೯. ಯಾವ ಪ್ರತ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ?		೪೨
೧೦. ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರತಿಗಳು		೪೨
೧೧. ಪ್ರಾರ್ಥಣಿದ್ವಿತೀ		೪೪
೧೨. ಪ್ರತಿವಿಧಾನ		೪೫
೧೩. ಪ್ರತಿನಿಧಿ		೪೬
೧೪. ಪ್ರತಿದ ಘಲವು ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ?		೪೭
೧೫. ಶ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು		೪೮
೧೬. ಕಾಯಿಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು		೪೯
೧೭. ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿಗಳು		೫೦
೧೮. ಅ. ಏಕಾದಶಿ		೫೦
೧೯. ಆ. ನಿರ್ಜಲಾ ಏಕಾದಶಿ (ಭೀಮಸೇನಿ ಏಕಾದಶಿ)		೫೦
೨೦. ಇ. ಆಷಾಢ ಏಕಾದಶಿ		೫೦
೨೧. ಈ. ಪ್ರದೋಷ ಪ್ರತಿ		೫೧
೨೨. ಉ. ವಟಪೂರ್ಣಿಮೆ		೫೧

೧೯. ಚಾತುಮಾರ್ಗಸ್ಯ (ಚಾತುಮಾರ್ಗ)	ಒಂದು
೨೦. ಶ್ರಾವಣ ಸೋಮವಾರ ಮತ್ತು ಶಿವಮುಷ್ಟಿಪ್ರತೆ	ಒಂದು
೨೧. ಮಂಗಳಗೌರಿ	೨೨. ಜೀವಂತಿಕಾಪೂರ್ಜಿ
೨೨. ಪಿಶೋರ (ದರ್ಶ) ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ	ಒಂದು
೨೩. ಹರಿತಾಲಿಕಾ	ಒಂದು
೨೪. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ	೨೫. ವಿಷಣುಪಂಚಮಿ
೨೫. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಗೌರಿ	೨೬.
೨೬. ಅನಂತ ಚತುರ್ದಶಿ	೨೭.
೨೭. ಪಿತೃಪಕ್ಷ (ಮಹಾಲಯ ಪಕ್ಷ)	೨೭.
೨೮. ಅವಿಧವಾ ನವಮಿ	೨೮.
೨೯. ಕಾರಹುಣಿಮೆ	೨೯. ನವರಾತ್ರಿ
೨೧. ಗೋವತ್ಸ ದ್ವಾದಶಿ	೨೧.
೨೩. ಕಾತೀಕ ಏಕಾದಶಿ	೨೧.
೨೪. ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ	೨೧.
೨೫. ‘ಪ್ರತಿಗಳ’ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಅಥವಾ ಅಯೋಗ್ಯ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಅಪುಗಳ ವಿಂಡನೆ	೨೨.
೨೬. ಸಂಕಲನಕಾರರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಹಿತಿ	೨೨.

**ಪರಾತ್ಮರ ಗುರು ಡಾ. ಜಯಂತ ಆರವಲೀಯವರ
‘ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ’ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ಶುರುತಾದ ವಿವೇಚನೆ !**

೧೩.೧೧೦೨೨ ರಿಂದ ‘ಸಪ್ತಫಿಂ ಜೀವನಾದಿಪಟ್ಟಿಯ ವಾಚನದ ಮಾಡ್ಯಮದಿಂದ ಸಪ್ತಫಿಂಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪರಾತ್ಮರ ಗುರು ಡಾ. ಆರವಲೀಯವರನ್ನು ‘ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಹೊದಲು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ‘ಪ.ಪ್ರೂ. [ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ]’ ಮತ್ತು ‘ಪರಾತ್ಮರ ಗುರು’ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂಸಾರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥದ ಮುವಿಪುಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕವಿರುವ ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವ ಮತ್ತು ವ್ರತಗಳು ಹಿಂದೂಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ನೃಸರ್ವೇಕ ಉತ್ಸವಪ್ರಿಯತೆಯ ಸ್ವಭಾವ ದಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಜನ್ಮತ್ವಿಧಿ, ಸಂತರ ಪುಣ್ಯತ್ವಿಧಿ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೋಜಾಗಿ ಮಣಿಪ್ಲೇಮೆ, ದೀಪಾವಳಿ, ರಂಗಪಂಚಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಉತ್ಸವ ದಿಂದ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಸಮಾಜಾಭಿಮುಖತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಐಶ್ವರ್ಯದ ದ್ವಾರಾ ವಾಗಳು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ತುರದಲ್ಲಿ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಅದುವೇ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸದ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಕೃತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸಾರ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು, ಓವ್ರ್ ‘ಹಿಂದೂ’ವಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವು ಸಂಯಮಿ ಮತ್ತು ಸುಖಕರವಾಗಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ರತಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂದಿನಿಗಳ ಸಂಕಲ್ಪವಿರುವುದರಿಂದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ವ್ರತದ ಇಷ್ಟ ಫಲವು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಧ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

‘ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಉತ್ಸವ ಮತ್ತು ವ್ರತಗಳ ಮೂಲಕ ಓದುಗರ ಜೀವನವು ಮಂಗಲಮಯವಾಗಲಿ’ ಎಂದು ಗುರುಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕನೆ !
– ಸಂಕಲನಾಕಾರರು

ಟಿಪ್ಪಣಿ – ಸಂಪೂರ್ಣ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು ಮತ್ತು ವ್ರತಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸನಾತನದ ‘ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ! ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. – (ಪರಾತ್ಮರ ಗುರು) ಡಾ. ಆಶವಲೆ